

บทที่ 5

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปการวิจัยและข้ออภิปราย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความมีนัยสำคัญของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการอธิบายความเสี่ยงของผลตอบแทนการลงทุนในหลักทรัพย์และค้นหาตัวแบบความสัมพันธ์ของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการอธิบายความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างธุรกิจการเงินกับธุรกิจอุตสาหกรรม

วิธีการศึกษาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนและรับอนุญาตในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะกลุ่มธุรกิจ คือ กลุ่มธุรกิจการเงินประกอบด้วยธนาคารและบริษัทการเงินจำนวน 20 บริษัท และกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม จำนวน 30 บริษัท การศึกษาใช้ข้อมูลจากงบการเงินในช่วงปี พ.ศ. 2531-2535 และข้อมูลการซื้อขายหลักทรัพย์จำเป็นต้องใช้ข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง ถึงปีพ.ศ. 2527 เพื่อคำนวณอัตราความแปรปรวนของผลตอบแทนของการลงทุนในหลักทรัพย์

ในการศึกษามีสมมติฐานการวิจัย คือ ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่วิเคราะห์จากข้อมูลทางการบัญชีสามารถอธิบายความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ (1) ขนาดของกิจการ ประกอบด้วยขนาดของกิจการที่วัดจากยอดสินทรัพย์รวม ขนาดของกิจการที่วัดจากส่วนของผู้ถือหุ้นและขนาดของกิจการที่วัดจากยอดขาย (รายได้) (2) โครงสร้างเงินทุน ประกอบด้วยอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (3) สภาพคล่อง ได้แก่ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (4) ความสามารถในการทำกำไร ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (5) ความแปรปรวนของกำไร (6) อัตราการเติบโตของกิจการ ประกอบด้วยอัตราการเติบโตของสินทรัพย์และอัตราการเติบโตของยอดขาย (7) อัตราส่วนการใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงาน และ (8) นโยบายการจ่ายเงินปันผล ได้แก่ อัตราการจ่ายเงินปันผล

คำวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ประกอบด้วยความเสี่ยงที่เป็นระบบ ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบและความเสี่ยงรวม ความเสี่ยงที่เป็นระบบ หมายถึงความผันแปรของผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ของกิจการ เมื่อเทียบกับความผันแปรของผลตอบแทนเฉลี่ยของหลักทรัพย์โดยทั่วไปในตลาด ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ หมายถึง ความผันแปรของผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงรวมของหลักทรัพย์ทั้งตลาดและความเสี่ยงรวม หมายถึง ความผันแปรโดยรวมของผลตอบแทนของหลักทรัพย์

การคำนวณคำวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์อาศัยตัวแบบทางทฤษฎีการเงิน คือ Market model ในการคำนวณผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์โดยอาศัยข้อมูลในอดีต ซึ่งเป็นข้อมูลราคาปิดรายเดือนและปรับค่าผลตอบแทนสำหรับเงินปันผล การตกหุ้นและการให้สิทธิของซื้อหุ้น

ในการวิเคราะห์ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีที่ปรากฏในงบการเงินประจำปีเพื่อใช้เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงของหลักทรัพย์ของแต่ละกิจการ หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาศึกษาความสัมพันธ์ว่าข้อมูลทางการบัญชีสามารถอธิบายคำวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนได้อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

วิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยเดียว (Univariate analysis) โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation analysis) และการวิเคราะห์ปัจจัยพหุ (Multivariate analysis) ซึ่งแบ่งเป็น 2 แนวทาง แนวทางแรก เป็นการคัดเลือกตัวแปรอิสระด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์และนำไปวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) ซึ่งจะได้ปัจจัยในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยง 8 ปัจจัย (เรียกว่าตัวแบบที่ 1) แนวทางที่สอง เป็นการคัดเลือกตัวแปรอิสระโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) และนำไปวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งจะได้ปัจจัยวิเคราะห์ 5 ปัจจัยสำหรับธุรกิจการเงิน และปัจจัย 4 ปัจจัย สำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม (เรียกว่าตัวแบบที่ 2)

การวิเคราะห์ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี เพื่อนำมาอธิบายและพยากรณ์ความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยแบบขั้นบันได (Stepwise regression analysis) เพื่อค้นหาตัวแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสมโดยมีค่าความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

ผลการศึกษาคำแนกตามการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1.1. การวิเคราะห์ปัจจัยเดียว โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาคำแนกตามลักษณะธุรกิจและประเภทความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ดังนี้

กรณีธุรกิจการเงิน

ความเสี่ยงของผลตอบแทน	ข้อมูลการบัญชีที่เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยง
ความเสี่ยงที่เป็นระบบ	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และ อัตราการเติบโตของรายได้ (SG)
ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ	อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (LTDE) และ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)
ความเสี่ยงรวม	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และ อัตราการเติบโตของรายได้ (SG)

กรณีธุรกิจอุตสาหกรรม

ความเสี่ยงของผลตอบแทน	ข้อมูลการบัญชีที่เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยง
ความเสี่ยงที่เป็นระบบ	ไม่มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ
ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CR)
ความเสี่ยงรวม	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CR)

5.1.2. การวิเคราะห์ปัจจัยพหุ ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงกรณีทีพิจารณาปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงหลายปัจจัยประกอบกัน แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 แนวทาง แนวทางที่ 1 คือ การวิเคราะห์ตามแนวความคิดของสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยง 8 ปัจจัย เรียกว่าตัวแบบที่ 1 แนวทางที่ 2 คือ การวิเคราะห์ตามเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) เรียกว่าตัวแบบที่ 2 ผลการศึกษารายงานในตารางที่ 5.1 สำหรับธุรกิจการเงิน และตารางที่ 5.2 สำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม สรุปผลการวิเคราะห์แยกตามคำวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ได้ดังนี้

กรณีธุรกิจการเงิน (ตารางที่ 5.1)

ความเสี่ยงที่เป็นระบบที่วิเคราะห์ตามแนวความคิดของสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยบ่งชี้

ความเสี่ยง 8 ปัจจัย (ตามตัวแบบที่ 1) ไม่พบว่าปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีรายการใดที่มีนัยสำคัญ ส่วนการวิเคราะห์ตามเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (ตามตัวแบบที่ 2) พบว่า อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG) เป็นปัจจัยบ่งชี้ที่มีนัยสำคัญและมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ซึ่งทิศทางความสัมพันธ์ที่พบเป็นไปตามความคาดหวัง กล่าวคือ เมื่อบริษัทในธุรกิจการเงินมีอัตราการเติบโตของสินทรัพย์สูง ความเสี่ยงที่เป็นระบบของบริษัทจะสูงตามไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากหากพิจารณาจากลักษณะการดำเนินธุรกิจของธุรกิจการเงินจะพบว่า กิจกรรมประเภทนี้มักมีการจัดหาเงินทุนโดยระดมทุนมาจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งจะนำเงินทุนที่ระดมได้ไปลงทุนต่อในรูปของการให้กู้ยืม และในรูปของการลงทุนในหลักทรัพย์ เมื่อกิจการสามารถระดมทุนได้มากขึ้นย่อมมีผลให้สินทรัพย์โดยรวมของกิจการเพิ่มสูงขึ้น และเนื่องจากสินทรัพย์ประเภทเงินลงทุนในหลักทรัพย์เป็นสินทรัพย์ประเภทที่มีความเสี่ยงสัมพันธ์โดยตรงกับภาวะทางการตลาด ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์จึงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับค่าวัดความเสี่ยงที่เป็นระบบ

กรณีความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ มีปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่สำคัญ คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) และความแปรปรวนของกำไร (EV) (ตามตัวแบบที่ 1) แสดงให้เห็นว่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมและความแปรปรวนของกำไรมีความสัมพันธ์โดยตรงในเชิงบวกกับค่าวัดความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ การที่อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับค่าวัดความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบนั้นเนื่องจากรายการประเภทสินทรัพย์ของธุรกิจการเงินเป็นรายการที่มีมูลค่าสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่น ๆ (ดังจะเห็นได้จากตัวเลขที่ปรากฏในตารางที่ 4.2 หน้าที่ 64) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของรายการสินทรัพย์แม้เพียงเล็กน้อยย่อมมีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ดังนั้นเมื่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของบริษัทเพิ่มขึ้น ความเสี่ยงเนื่องจากลักษณะเฉพาะของกิจการจะเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันถ้าความแปรปรวนของกำไรเพิ่มสูงขึ้น ความเสี่ยงเนื่องจากลักษณะเฉพาะของกิจการจะเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะผลกำไรของธุรกิจแสดงถึงความสามารถในการสร้างรายได้ให้สูงกว่าค่าใช้จ่ายประจำและแสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดการและบริหารงานของธุรกิจนั้น หากกำไรที่ธุรกิจพึงได้รับเกิดความไม่แน่นอนขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนตามภาระผูกพันของธุรกิจ เช่น ดอกเบี้ยและเงินปันผล เป็นต้น ดังนั้นข้อมูลกำไรต่อหุ้นจึงเป็นข้อมูลที่ผู้ลงทุนให้ความสนใจ กิจกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงของกำไรต่อหุ้นมากย่อมแสดงให้เห็นถึงความไม่แน่นอนในผลตอบแทนที่อยู่ในรูปของเงินปันผลที่ผู้ถือหุ้นพึงจะได้รับซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุน ด้วยเหตุนี้เมื่อความแปรปรวนของกำไรเพิ่มสูงขึ้น ความเสี่ยงเนื่องจากลักษณะเฉพาะของกิจการจึงเพิ่มสูงขึ้นด้วย

กรณีความเสี่ยงรวม ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่สำคัญ คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาธุรกิจการเงินในภาพรวม ปัจจัยที่ผู้ลงทุนให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ความสามารถของกิจการในการสร้างรายได้จากสินทรัพย์ทั้งหมดที่มีอยู่ ซึ่งสะท้อนอยู่ในรูปของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

กรณีธุรกิจอุตสาหกรรม (ตารางที่ 5.2)

ความเสี่ยงที่เป็นระบบ ไม่มีปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่มีนัยสำคัญ

กรณีความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบและจากการวิเคราะห์ตามตัวแบบที่ 1 ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่มีนัยสำคัญ คือ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CR) และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG) ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทุนหมุนเวียนและค่าวัดความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบตรงข้ามกับความคาดหวัง กล่าวคือ ในธุรกิจอุตสาหกรรมนั้นยิ่งอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงแสดงว่ากิจการมีความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบหรือความเสี่ยงเฉพาะกิจการเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากโดยปกติแล้วถือว่าอัตราส่วนนี้ยิ่งสูงความคล่องตัวยิ่งสูง หากมองในด้านเจ้าหน้าที่เหตุการณ์ลักษณะนี้เป็นเรื่องที่น่าพอใจ แต่ถ้ามองในด้านผู้ลงทุนเหตุการณ์ดังกล่าวอาจเป็นปัญหาแก่บริษัทได้ ทั้งนี้เพราะแสดงให้เห็นถึงการที่บริษัทมีสินทรัพย์หมุนเวียนเกินความจำเป็นดังนั้นแทนที่ความเสี่ยงของกิจการจะลดลงจากการมีสภาพคล่องสูง ผลจึงอาจเป็นในทางตรงข้าม ด้วยเหตุนี้อัตราส่วนทุนหมุนเวียนจึงมีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงในทางลบ

การที่อัตราการเติบโตของสินทรัพย์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ แสดงว่าเมื่อสินทรัพย์ของกิจการมีการขยายตัว หากกิจการไม่สามารถทำกำไรได้ในอัตราเดิมก็จะทำให้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนลดลง

กรณีความเสี่ยงรวม ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่สำคัญ คือ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CR) และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG) แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาธุรกิจอุตสาหกรรมในภาพรวม ปัจจัยที่ผู้ลงทุนให้ความสำคัญประกอบด้วยปัจจัยสภาพคล่องและปัจจัยอัตราการเติบโตของกิจการ เนื่องจากปัจจัยทั้งสองสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นและการขยายตัวของสินทรัพย์ที่มีอยู่ ซึ่งกิจการจำเป็นต้องมีการจัดการและบริหารเงินทุนหมุนเวียนที่ดีพอจึงจะสามารถอยู่รอดและเติบโตต่อไปได้

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการทดสอบปัจจัยพหุสำหรับกลุ่มธุรกิจการเงิน (จำนวน 20 บริษัท) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531 - 2535

ตัวแปรอิสระ (12 ตัวแปร)	ทิศทาง ความสัมพันธ์ ที่คาดหวัง	ผลการทดสอบปัจจัยพหุ					
		β		σ^2_e		σ^2	
		ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2	ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2	ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2
ค่าคงที่		0.142	0.299	699.230	-188.924	712.445	-228.259
1. AS	(-)	-5.973E-10					
2. SS	(-)		-7.270E-09		-2.160E-06		-3.437E-06
3. EOS	(-)			-3.268E-06		-5.085E-06	
4. LTDE	(+)	0.020		-28.494		-27.381	
5. CR	(-)	0.537	0.523	-460.970	291.854	-425.198	380.589
6. ROA	(+/-)	16.558		6426.563*		9355.498*	
7. ROEE	(+/-)						
8. EV	(+)	-4.518		1926.590**		1427.887	
9. AG	(+)		1.276*		282.559		474.038
10. SG	(+)	0.884		48.006		164.290	
11. OL	(+)	-0.413	0.686	-259.498	-59.158	-317.821	-146.054
12. PO	(-)	-0.104		-146.115		-173.797	
	R^2	0.663	0.383	0.771	0.268	0.736	0.367
	Adj R^2	0.418	0.219	0.605	0.073	0.544	0.198

หมายเหตุ

- * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง
- ** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง
- *** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

ตารางที่ 5.2 สรุปผลการทดสอบปัจจัยพหุสำหรับกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม (จำนวน 30 บริษัท) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-พ.ศ. 2535

ตัวแปรอิสระ (12 ตัวแปร)	ทิศทาง ความสัมพันธ์ ที่คาดหวัง	ผลการทดสอบปัจจัยพหุ					
		β		σ^2_e		σ^2	
		ตัวแปรที่ 1	ตัวแปรที่ 2	ตัวแปรที่ 1	ตัวแปรที่ 2	ตัวแปรที่ 1	ตัวแปรที่ 2
ค่าคงที่		0.800***	0.919***	174.118**	209.789***	224.737**	294.425**
1. AS	(-)		9.354E-09		-6.757E-06*		-5.711E-06
2. SS	(-)			-7.262E-06		-7.605E-06	
3. EQS	(-)	1.832E-08					
4. LTDE	(+)	0.083		-14.638		7.407	
5. CR	(-)	0.031	0.030	21.208*	30.746**	27.025*	36.680**
6. ROA	(+/-)	-0.378	-0.477		-175.928		-257.930
7. ROEE	(+/-)			-44.242		-50.932	
8. EV	(+)	-0.392	-0.505	199.744	-28.970	60.864	-178.654
9. AG	(+)	-0.030		194.972*		209.852*	
10. SG	(+)						
11. OL	(+)	0.206	0.371	205.404	214.457	228.417	269.977
12. PO	(-)	0.235		-37.965		-7.477	
	R^2	0.162	0.117	0.481	0.382	0.496	0.404
	Adj R^2	0.156	0.066	0.283	0.253	0.304	0.280

หมายเหตุ * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง
 ** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง
 *** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

5.1.3 ผลการคัดเลือกปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงเพื่อค้นหาตัวแบบความสัมพันธ์

ในการค้นหาตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีกับค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้อธิบายความเสี่ยงของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า ตัวแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสมของข้อมูลทางการบัญชีในการอธิบายความเสี่ยงแต่ละประเภทซึ่งได้แก่ ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (β) ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (σ^2_e) และความเสี่ยงรวม (σ^2) สรุปได้ดังนี้

กรณีธุรกิจการเงิน

$$\beta = 0.531 + 27.585 \text{ ROA}$$

$$\sigma^2_e = 120.277 - 64.796 \text{ LTDE} + 5714.190 \text{ ROA} + 1412.227 \text{ EV}$$

$$\sigma^2 = 68.887 + 12966.564 \text{ ROA}$$

กรณีธุรกิจอุตสาหกรรม

$$\beta = (\text{ไม่มีตัวแปรที่เหมาะสมสำหรับอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบ})$$

$$\sigma^2_e = 232.098 - 7.904\text{E-}06 \text{ SS} + 31.239 \text{ CR}$$

$$\sigma^2 = 278.645 + 39.901 \text{ CR}$$

จากการวิเคราะห์โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยแบบขั้นบันได เพื่อค้นหาตัวแบบความสัมพันธ์ของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการอธิบายความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ พบว่าข้อมูลทางการบัญชีมีคุณค่าในการอธิบายความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบได้ดีกว่าความเสี่ยงที่เป็นระบบทั้งธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม

ในธุรกิจการเงินพบว่า ตัวแบบของความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบมีคุณค่าในการอธิบายสูงสุด ($R^2 = 66.2\%$) ซึ่งมากกว่าคุณค่าในการอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบ ($R^2 = 41.5\%$) และความเสี่ยงรวม ($R^2 = 47.9\%$) โดยมีปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญประกอบด้วยอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และความแปรปรวนของกำไร อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงการใช้เงินทุนจากหนี้สินระยะยาว ผลการวิเคราะห์พบว่าอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ ทิศทางความสัมพันธ์ที่พบมีความหมายว่า เมื่ออัตราส่วนหนี้สินระยะยาวเพิ่มขึ้นความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบของกิจการในกลุ่มธุรกิจการเงินจะลดลง สาเหตุอาจเนื่องมาจาก

กิจการที่เป็นตัวอย่างในการศึกษานี้มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นยังไม่เข้าใกล้ขีดจำกัดของข้อกำหนดเกี่ยวกับระดับอัตราส่วนที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกิจการซึ่งระบุอยู่ในสัญญาเงินกู้ ผลที่ได้จึงอาจไม่ชัดเจนและไม่เป็นไปตามความคาดหวัง ดังนั้นหลักฐานจากการศึกษานี้จึงอาจยังไม่เพียงพอที่จะสรุปได้ว่า เมื่ออัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มสูงขึ้น ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบของกิจการในกลุ่มธุรกิจการเงินจะลดลง

สำหรับกรณีที่อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และความแปรปรวนของกำไร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบสามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกับผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงในกรณีธุรกิจการเงินข้างต้น

ในกรณีธุรกิจอุตสาหกรรมพบว่า ข้อมูลทางการบัญชีสามารถอธิบายความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบได้ดีที่สุด ($R^2 = 36.1\%$) ในขณะที่ไม่สามารถอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบได้เลย โดยมีปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญประกอบด้วยขนาดของกิจการที่วัดจากยอดขายและอัตราส่วนทุนหมุนเวียน

การที่ขนาดของกิจการที่วัดจากยอดขายมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ หมายความว่า เมื่อขนาดของยอดขายเพิ่มขึ้นความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบของกิจการในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมจะลดลง เนื่องจากการที่ยอดขายมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมีผลทำให้เจ้าของมีโอกาสได้รับผลตอบแทนมากขึ้น ความเสี่ยงของผลตอบแทนจึงลดลง สำหรับความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างอัตราส่วนทุนหมุนเวียนกับความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบสามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกันกับผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงกรณีธุรกิจอุตสาหกรรมข้างต้น

5.2 ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเบื้องต้นทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทางการบัญชีกับความเสี่ยงของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงมีข้อจำกัดในการทำวิจัย หลายประการดังนี้

5.2.1 ข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

จากเงื่อนไขการเลือกตัวอย่าง 3 ประการ ที่กำหนดไว้ทำให้จำนวนตัวอย่างที่สามารถนำมาศึกษาได้ทั้งสิ้นมีเพียง 50 กิจการ ซึ่งนับว่ามีปริมาณน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวน

กิจการที่มีอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปัจจุบัน จึงไม่อาจสรุปได้อย่างเชื่อมั่นว่าผลจากการศึกษาโดยใช้ตัวอย่างจำนวนน้อยจะยังคงเป็นจริงเมื่อขนาดของตัวอย่างมีจำนวนมากขึ้น

5.2.2 ข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนข้อมูลที่ใช้ในการประมาณค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เนื่องจากการคำนวณค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการคำนวณค่าเบต้าแต่ละค่า นั้น เพื่อให้ได้ค่าที่เหมาะสมจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ย้อนหลังถึง 5 ปี ทำให้ไม่สามารถที่จะตัดข้อมูลในช่วงปีแรก ๆ (ช่วงเวลาก่อนปี พ.ศ.2529) ซึ่งเป็นช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยยังไม่ฟื้นตัวออกไปได้ จะเห็นได้ว่าช่วงเวลาดังกล่าวมีบริษัทที่เข้ามาทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพียงไม่กี่บริษัทและเป็นช่วงเริ่มต้นของตลาดหลักทรัพย์มีผลให้การแข่งขันในตลาดเป็นไปอย่างไม่สมบูรณ์เนื่องจากมีผู้ซื้อผู้ขายน้อยราย ฉะนั้นราคาจึงไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงไปตามอุปสงค์และอุปทานในตลาดหลักทรัพย์และไม่อาจสะท้อนถึงข้อมูลที่มีอยู่ในตลาดขณะนั้น การแข่งขันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเริ่มสมบูรณ์ขึ้นตั้งแต่ปี 2529 เป็นต้นมา ดังนั้นการนำข้อมูลในช่วงก่อนและหลังจากปี พ.ศ. 2529 มาศึกษาร่วมกัน อาจทำให้ข้อสรุปจากการวิจัยไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป

5.2.3 ข้อจำกัดเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อมูลที่นำมาศึกษา

จากการที่ระบบข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงของการเริ่มต้นดำเนินการจัดทำศูนย์ข้อมูลธุรกิจหลักทรัพย์หรือระบบ "SIMS" (SET information management system) ซึ่งเป็นระบบที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์โดยเชื่อมโยงจากระบบการซื้อขายหลักทรัพย์โดยตรง รวมทั้งข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของบริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เช่น ราคาหลักทรัพย์ ข่าวสารต่างๆ ของบริษัทและข้อมูลทางสถิติอื่น ๆ ซึ่งในช่วงที่ได้มีการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ระบบข้อมูล SIMS ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ทำให้ไม่อาจวิเคราะห์ปัจจัยเฉพาะของแต่ละบริษัทที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาได้ เนื่องจากไม่สามารถเก็บรวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลโดยทั่วไป ดังนั้นค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่นำมาศึกษาจึงเลือกมาแต่เฉพาะค่าวัดที่มีลักษณะเป็นปัจจัยร่วมสำหรับธุรกิจทั้งสองประเภท ซึ่งเป็นค่าวัดที่ได้รับการเสนอแนะจากผลการวิจัยที่เคยมีผู้ทำมาในอดีตเท่านั้น ดังนั้นค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่ปรากฏในผลการศึกษานี้จึงอาจไม่

ครอบคลุมถึงปัจจัยที่เป็นลักษณะเฉพาะของกิจการอย่างแท้จริง

5.2.4 ข้อจำกัดเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

การศึกษาโดยใช้ตัวเลขทางการบัญชีมักกระทำภายใต้ข้อสมมติที่ว่าตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ต่อกันเชิงเส้นตรงซึ่งเป็นข้อสมมติที่มักถูกนำมาใช้ในกรณีที่ไม่สามารถหาเหตุผลมาสนับสนุนได้ว่ารูปแบบความสัมพันธ์ที่แท้จริงควรจะเป็นแบบใด ดังนั้นในกรณีที่ผลการวิเคราะห์แตกต่างไปจากที่คาดหวังจึงอาจเป็นไปได้ว่าข้อสมมติดังกล่าวไม่เป็นจริงสำหรับการวัดความสัมพันธ์ระหว่างค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์และค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ทางการบัญชีที่ใช้ในการศึกษานี้ นั่นคืออาจมีรูปแบบความสัมพันธ์เป็นแบบอื่น เช่น รูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นโค้ง เป็นต้น

5.2.5 ข้อจำกัดเกี่ยวกับการจัดกลุ่มตัวอย่าง

การนำกิจการที่โดยข้อเท็จจริงแล้วมีความแตกต่างกัน อย่างเช่นกรณีของธุรกิจอุตสาหกรรมซึ่งประกอบด้วยธุรกิจที่มีลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างกัน เช่น ธุรกิจการเกษตร ธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และธุรกิจพลังงาน เป็นต้น มาเปรียบเทียบกันทั้งทางด้านข้อมูลทางการบัญชีและข้อมูลค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ราคาหลักทรัพย์อาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ กล่าวคือ ในขณะที่บริษัทในกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมากขึ้นจะยิ่งทำให้ข้อมูลตัวเลขทางการบัญชีมีความคลุมเครือมากขึ้น ผลที่ได้จากการศึกษาความสัมพันธ์โดยใช้ข้อมูลของหลายบริษัทในช่วงเวลาต่าง ๆ จึงอาจก่อให้เกิดข้อสงสัยขึ้นได้ ดังนั้นการนำอุตสาหกรรมการผลิตต่างประเภทมารวมไว้ในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมเดียวกันจึงทำให้ไม่อาจเปรียบเทียบความสามารถในการอธิบายหรือพยากรณ์ของตัวแบบได้อย่างชัดเจน

5.2.6 ข้อจำกัดในการเปรียบเทียบช่วงเวลาที่ใช้ในการคำนวณตัวแปรแต่ละกลุ่ม

เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำการคำนวณข้อมูลของค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุน (ตัวแปรตาม) เป็นรายเดือน และคำนวณข้อมูลปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเป็นรายปีจึงอาจมีผลต่อค่าความสัมพันธ์ที่ได้ เนื่องจากอัตราการเฉลี่ยแตกต่างกัน การนำข้อมูลปีมาศึกษาร่วมกับข้อมูลเดือนจึงอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากเหตุการณ์ที่

เกิดขึ้นในแต่ละเดือนไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาเมื่อใช้ข้อมูลปี

5.3 แนวทางการวิจัยในอนาคต

ผลการวิจัยในช่วงเวลาที่ศึกษาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531-2535 พบว่า ข้อมูลทางการบัญชีสามารถอธิบายความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ได้ทั้งในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสี่ยงประเภทที่ไม่เป็นระบบ ซึ่งผลการวิจัยสามารถใช้เป็นหลักฐานในการสนับสนุนว่า ค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีนั้นสะท้อนอยู่ในค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์และเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุน อย่างไรก็ตามผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าวัดทั้งสองแบบอยู่ภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่าเป็นการหาความสัมพันธ์ของหลักทรัพย์แต่ละตัว แต่ในความเป็นจริงแล้วในการตัดสินใจลงทุนนั้นผู้ลงทุนอาจพิจารณาความเสี่ยงของหลักทรัพย์เป็นกลุ่ม ดังนั้นจึงอาจเสนอแนวทางการศึกษาเพิ่มเติมได้ดังต่อไปนี้

5.3.1 การจัดกลุ่มตัวอย่างในลักษณะของกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุน

ผลการศึกษาจะมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นหากได้มีการจัดกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบของกลุ่มหลักทรัพย์ลงทุน การแบ่งกลุ่มอาจทำได้โดยใช้ค่า β ที่คำนวณได้เป็นเกณฑ์จะได้กลุ่มหลักทรัพย์ที่ประกอบขึ้นจากหลักทรัพย์ที่มีค่า $\beta > 1$ $\beta = 1$ และ $\beta < 1$ ตามลำดับ การแบ่งกลุ่มหลักทรัพย์ออกเป็น 3 กลุ่มดังกล่าว จะช่วยให้เห็นถึงประเภทของข้อมูลทางการบัญชีที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้อธิบายความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ณ ระดับความเสี่ยงต่าง ๆ (สูงกว่า เท่ากับหรือต่ำกว่าความเสี่ยงของผลตอบแทนจากกลุ่มหลักทรัพย์ในตลาด)

5.3.2 การทดสอบความสามารถในการพยากรณ์ของตัวแบบความสัมพันธ์

ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่ได้จากผลการศึกษานี้ยังไม่ได้มีการทดสอบความสามารถในการพยากรณ์ของตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงต่าง ๆ ตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงประกอบด้วยตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงที่เป็นระบบ ตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบและตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงรวม ในการศึกษาต่อไปเพื่อให้ผลการวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้นอาจทำได้โดยการทดสอบความสามารถในการพยากรณ์ของ

ตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงแบบต่าง ๆ เช่น ตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยและตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยแบบขั้นบันได มาทำการทดสอบโดยการแทนค่าด้วยข้อมูลของบริษัทตัวอย่างในช่วงเวลาที่แตกต่างจากปีที่ใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ตัวแบบ เช่น การใช้ข้อมูลของบริษัทตัวอย่างในปี พ.ศ. 2536 มาแทนค่าในตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงจะได้ค่าพยากรณ์ความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุน แล้วนำค่าพยากรณ์ความเสี่ยงที่ได้จากตัวแบบมาเปรียบเทียบกับค่าวัดความเสี่ยงจริงที่คำนวณได้เพื่อหาค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย ซึ่งอาจคำนวณได้จากค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย (Mean square error) และค่าความคลาดเคลื่อนสมบูรณ์เฉลี่ย (Mean absolute error) ตัวแบบใดที่ให้ค่าวัดความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยต่ำสุดแสดงว่าตัวแบบนั้นมีคุณสมบัติในการอธิบายและพยากรณ์ค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนได้ดีกว่าตัวแบบอื่น และตัวแบบนั้นสามารถนำไปพยากรณ์ค่าวัดความเสี่ยงเพื่อประกอบการตัดสินใจของนักลงทุนและนักวิเคราะห์การลงทุนได้

5.3.3 การประยุกต์ระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ในการศึกษานี้ในการเปรียบเทียบนโยบายบัญชีแบบต่าง ๆ

การวิจัยผลกระทบของทางเลือกนโยบายบัญชีอาจทำได้โดยการศึกษาผลกระทบต่อการตัดสินใจในของผู้ลงทุน นโยบายบัญชีอาจมีผลกระทบต่อกระแสเงินสดของกิจการ เช่น ในภาวะที่สินค้ามีราคาเพิ่มสูงขึ้น กิจการที่ใช้วิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือแบบเข้าหลัง-ออกก่อน (LIFO) จะรายงานต้นทุนขายสูงกว่ากิจการที่ใช้วิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือแบบเข้าก่อนออกก่อน (FIFO) ซึ่งมีผลให้กำไรของกิจการที่ใช้ LIFO ต่ำกว่ากำไรของกิจการที่ใช้ FIFO และมีผลต่อค่าใช้จ่ายทางภาษีของกิจการโดยทำให้ค่าใช้จ่ายภาษีของกิจการที่ใช้ LIFO ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายทางภาษีของกิจการที่ใช้ FIFO ถ้าผู้ลงทุนสามารถมองเห็นผลกระทบต่อกระแสเงินสดของกิจการ ผู้ลงทุนจะปรับราคาหลักทรัพย์ที่จะซื้อขายลดลงสำหรับกิจการที่เปลี่ยนไปใช้วิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือแบบ LIFO การเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์จะมีผลต่อความแปรปรวนของผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนจะได้รับ ดังนั้นการวิจัยในลำดับต่อไปจึงอาจทำได้โดยการเปรียบเทียบค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีและตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนกับปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงดังกล่าว โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มของกิจการที่ใช้นโยบายบัญชีแตกต่างกัน เช่น กลุ่มที่ใช้ LIFO กับกลุ่มที่ใช้ FIFO นอกเหนือจากการแบ่งกลุ่มเป็นธุรกิจการเงินกับธุรกิจอุตสาหกรรมดังที่ได้จัดทำแล้ว ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลในการอธิบายผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีต่อความคาดหวังของ

ผู้ลงทุนซึ่งสะท้อนอยู่ในค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนและอาจใช้เป็นข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีต่อไปในอนาคต

กล่าวโดยสรุปผลการศึกษานี้ได้ยืนยันว่าข้อมูลทางการบัญชีของกิจการมีคุณค่า ในการอธิบายความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบของผลตอบแทนจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ดีกว่าความเสี่ยงที่เป็นระบบ และปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่มี นัยสำคัญที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปเป็นตัวแทนค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทน จากการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ ดังนั้นผู้วิจัยหวังว่า ผลการศึกษานี้จะช่วยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทางการบัญชีและข้อมูลเกี่ยวกับภาวะ ทางการตลาดของหลักทรัพย์ได้ดียิ่งขึ้น และอาจใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการ เปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ลงทุน ตลอดจนใช้เป็นแนวทาง ในการวิจัยต่อไป